

**\АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО ЯК НАВЧАЛЬНИЙ ЕЛЕМЕНТ
ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ
ПЕРШИХ КУРСІВ БАКАЛАВРАТУ**

Тенденції сьогодення розвитку вищої освіти вимагають оновлення навчальних планів, робочих програм із навчальних дисциплін, мета яких полягає в орієнтації (як професорсько-викладацького складу, так і студентів) на навчання як цілеспрямовано організований процес, під час якого суб'єкти освітньої діяльності опановують основи академічної культури, складовими якої розглядаються академічна доброчесність, академічне письмо та ін.

У контексті окресленої теми наголосимо, що роль навчальної дисципліни ІНОЗЕМНА МОВА (ІМ) у нелінгвістичних закладах вищої освіти недооцінена. По-перше, мізерною кількістю відведених годин на тиждень (одна пара); по-друге, тривалістю вивчення дисципліни (2–3 семестри) на перших курсах бакалаврату.

За таких умов, не вивчаючи у подальшому ІМ протягом п'яти семестрів поспіль (!), вступники до магістратури повинні скласти вступне випробування з іноземної мови у формі ЗНО, яке орієнтовано на рівень володіння іноземною мовою В 2. Через що, вступна компанія 2021 року наочно продемонструвала фіаско з набором до магістратури саме через те, що вступники не склали ЗНО з іноземної мови на рівні В-2.

Зауважимо, що при вивченні ІНОЗЕМНОЇ МОВИ студенти отримують як філологічні, так і культурологічні знання, які є базисними у формуванні

академічної культури майбутніх випускників закладів вищої освіти, а також її складової – академічної доброчесності, про актуальність яких наголошується у новому законі «Про вищу освіту».

Крім іноземної мови студенти вивчають курс «Українська мова за професійним спрямуванням» (відведено 34 години практичних занять і 56 годин на самостійну роботу студента, разом 90 год), який розраховано на один семестр.

Ситуація, яка склалася декілька років назад, за вимогами перевірки на плагіат курсових (четвертий курс бакалаврату) та магістерських робіт (шостий курс), засвідчила, що студенти недостатньо володіють основами академічного письма, частка випускних робіт через плагіат не була допущена до захисту.

Тому, говорячи про студентську академічну культуру, ми будемо нещирими, якщо будемо стверджувати, що вона у них сформована. Мотивація значної частини студентів спрямована на вступ на бюджетне місце (головне, щоб був бюджет, а не за покликанням вступника), отримання диплома. Якщо ті, хто вступив на бюджет, намагаються отримати стипендію (а тут існує конкурс, де бали відіграють суттєву роль, і вони можуть показати високий рейтинг за рахунок участі в наукових проєктах), то у студентів-контрактників відсутня така мотивація (тут тільки спрацьовує свідомість студента на отримання професійних знань і його власне бачення себе у майбутній професії, завдяки опануванню в університеті стратегії входження в професію).

Отже, настав час «...ознайомлення студентів із ґрунтовною світовою академічною традицією, ...а забезпечення їх необхідними знаннями та інструментами, оволодіння та оперування якими є необхідними для

повноцінного функціонування у освітній спільноті, а також на ринку праці у майбутньому» [10, с. 5).

Повертаючись до ролі ІНОЗЕМНОЇ МОВИ як навчальної дисципліни, кафедра іноземних мов НПУ імені М. П. Драгоманова, виконуючи вимоги Концепції організації підготовки магістрів в Україні (2009), підготувала навчальні посібники із трьох мов (англійська [2], німецька [7; 8], французька [1]) для всіх напрямків підготовки магістрів в університеті.

Нагадаємо, серед жанрів академічної письмової комунікації в науково-освітній галузі, зокрема іншомовного (англомовного, німецькомовного, французькомовного та ін.) академічного письма виокремимо: монографію, дисертацію, реферат [2, с. 28–36], наукову статтю, анотацію [2, с. 36–39], тези, рецензію, наукову доповідь, презентацію.

Вочевидь, пріоритет віддаємо реферату, реферуванню літератури, пошук і ознайомлення з якою необхідний для підготовки і написання наведених вище жанрів академічної письмової комунікації, своєю чергою – це текст, який написано за вимогами академічного письма.

Зазначимо, вже з першого курсу залучаємо студентів до написання іноземною мовою рефератів, анотації до текстів, тез, підготовки презентацій та їх захисту, що є видами навчальної діяльності студентів. Наші наукові пошуки з цього напрямку викладено у низці публікацій [3; 4; 5; 6; 9; 11].

Наприкінці звернемо увагу на те, що порушено механізм переходу одинадцятикласника після закінчення загальноосвітнього закладу до навчання в університеті. Причому, це простежується дуже в їх ставленні до філологічних дисциплін (іноземна мова, українська мова), до підготовки рефератів (низька якість), анотації текстів, підготовки

презентацій, що дає підстави нам констатувати, що вчорашні випускники шкіл не дуже обізнані (а той взагалі) з вимогами академічної доброчесності.

У зв'язку з пандемією Covid 19, коли навчання відбувається третій рік майже онлайн, студенти-першокурсники більше споглядають, ніж поринають у навчання, не ловлять від нього задоволення.

Зважаючи на обмеженість формату тезисного викладу матеріалу, наші напрацювання ми оприлюднимо у подальших статтях, присвячених навчанню студентів академічному письму.

Список використаних джерел:

1. Вінічук Л. С. Французька мова для вступників до магістратури зі спеціальностей: 8.04010201 «Біологія», 8.04010101 «Хімія», 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», 8.14010301 «Туризмознавство (за видами)», 8.04010401 «Географія»: навч. посібник для студентів, бакалаврів і аспірантів ВНЗ / Л.С.Вінічук, В.В.Ніколаєнко, Л.В.Петько ; за ред. Гончарова В. І., Ярошенко О.Г. Київ Талком, 2014. 186 с.
2. Ніколаєнко В. В. Англійська мова для вступників до магістратури зі спеціальностей 8.0401010 «Хімія», 8.04010201 «Біологія», 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища»: навч. посіб. 3-є вид., доповн. / В.В.Ніколаєнко, Л.В.Петько, Н.С.Щаслива ; за ред. Ярошенко О.Г. Київ : Ун-т «Україна», 2015. 148 с.
3. Петько Л.В. Актуальність навчання студентів читання текстів іноземною мовою шляхом формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету. Наукові записки : [зб.

наук. статей] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М.П.Драгоманова ; укл. Л.Л.Макаренко. Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2014. – Випуск СХХ1 (121). С. 182–190. – (Серія педагогічні та історичні науки)

4. Петько Л. В. Дослідницька діяльність студентів коледжу як одна з умов неперервної освіти. Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому середовищі: зб. наук. праць. Київ : Університет «Україна». 2010. № 7. С. 122–134.

5. Петько Л. Компетентнісний підхід у професійному становленні студентів-біологів (на прикладі вивчення троянд в іншомовних джерелах). Українська полоністика. 2020. Том 18 (20). С. 168–175.

doi: <https://doi.org/10.35433/2220-4555.18.2020.ped-7>

6. Петько Л.В. Написання і захист рефератів іноземною мовою за професійним спрямуванням – один із шляхів підготовки студентів до навчання у магістратурі. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Випуск 35 : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012. С. 132–138.

7. Петько Л. В. Німецька мова для вступників до магістратури зі спеціальностей: 8.04010201 «Біологія», 8.04010101 «Хімія», 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» / Петько Л. В., Гребінник Л. В., Гончарова Т. В., Цимбал С. В. ; за ред. В. І. Гончарова, Г. В. Турчинової. Київ : Університет «Україна», 2014. 151 с.

8. Петько Л. В. Німецька мова для вступників до магістратури зі спеціальностей: 8.04010401 «Географія», 8.14010301 «Туризмознавство (за видами)»: навч. посібник для студентів, бакалаврів і аспірантів ВНЗ /

Петько Л. В., Гребінник Л. В., Гончарова Т. В., Цимбал С. В. ; за ред. В. І. Гончарова, Г. В. Турчинової. Київ : Університет «Україна», 2014. 155 с.

9. Петько Л. В. Формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету на основі інтерпретації лінгвостилістичних засобів вірша Мері Ховіт «Павук і Муха» . Теоретична і дидактична філологія : зб. наук. праць. Серія«Педагогіка». Переяслав-Хмельницький : «ФОП Домбровська Я.М.», 2016. Вип. 22. С. 51–64.

URI: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/11286>

10. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с

11. Pet'ko L. V. Teaching of students' professionally oriented foreign language writing in the formation of professionally oriented foreign language learning environment // Economics, management, law: innovation strategy: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. – Henan Science and Technology Press, Zhengzhou, China. 2016. P. 360–363.

URI : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10252>